Független művelődési és helytörténeti havilap
XVII. évfolyam 1. (598.) szám
2011. január 13. – csütörtök

10 7 éves az új

HÉTFALU

Szerkesztők: Hochbauer Gyula, dr. Kovács Lehel István

Alapította és szerkesztette (1906–1911): dr. Fekete Endre és Kiss Béla

● **Kovács Lehel István**

Hol vannak a négynyelvű útjelző táblák?

2011-ben ünnepeljük az Erdélyi Kárpát Egyesület (EKE) fennállásának 120 éves évfordulóját, és e jeles alkalomra ünnepi EKE évkönyvet szeretnénk kiadni. A brassói EKE történetének megírása céljából ültem le átnézni azt a jó negyed méter magas iratcsomót, amelyet az előző EKE elnökök őriztek az évek során, az egyesület munkásságának tanúságtételeként.

Egy testes dossziéban, megannyi akta mellett húzódott meg az a kopott, géppel írott jelentés, amelyből mára alig látszik valami, a jogi következményeiből még ennyi sem...

A Brassó Megyei Tanács 5. számú bizottsága, a kisebbségek problémáival foglalkozó albizottságának a jelentése ez, amelyből kiderül, hogy a bizottság 1994. április 27-iki és 1994. május 23-iki ülésén megtárgyalta Lutsch János brassói lakos előterjesztését a háromnyelvű turistajelzések és információs táblák ügyében. Lutsch János kérvényét a Brassó megyei Prefektusi Hivatal 170/1994-es, a Megyei Tanács pedig 157 (utolsó számjegy szinte olvashatatlan) számmal iktatta.

A bizottság ülésén meghívottként részt vett Lutsch János, Tărnă Petru, Nagy Miklós, valamint a brassói Salvamont képviseletében Stavros Aristide (aki Brassó megye hegyeiről írt igen jó dokumentált monográfiát).

A jelentésben a bizottság megállapítja, hogy a Keresztény-havas, Cenk, Nagykő-havas és Király-kő hegységekben a román, német, magyar nyelvű útjelző táblák hagyományosak, továbbá, hogy az ülésen senki sem védte a hadsereg vezetőségének 1968-ban kiadott utasítását, hogy mindent csak román nyelven lehet feliratozni, és hogy ez az utasítás különben is hatályát veszítette már.

Következésképpen a bizottság azt javasolja, hogy ahol a háromnyelvű feliratozás hagyományos, őrizzük is meg ezt a hagyományt, a már meglévő turistajelzések, útjelző információs táblák lecserélésének árán is, kiegészítve azzal, hogy azokon a helyeken, ahol sok idegen turista is megfordul (pl. Brassó Pojána és környéke), negyedik nyelvkén angolul is történjen meg a feliratozás.

A jelentést 1994. május 23-án keltezték, az elnök és a titkár aláírásával, valamint a Megyei Tanács 5. számú bizottságának pecsétjével látták el.

*

16 év telt el 1994 óta, és a fent említett hegységekben sehol sincsenek még három vagy négynyelvű turistajelzések, mi több 2009 folyamán megyeszerte elkezdték kitenni a turisztikai célpontokat jelző barna információs táblákat, s csodák csodája a magyar és német nyelvű szövegek ezekről is lemaradtak. Így eshetett meg az a négyfalusi paradoxon is, amiről már a *Hétfalu* 2009. május 21-iki számában is beszámoltunk, hogy az őshonos hétfalusi csángóság egyetlen turisztikai látványossága sem került fel e táblákra, csak kizárólag az ortodox templomok, továbbá egyetlen tábla sem tartalmaz egy magyar sor sem. Az akkori cikk hatására a Megyei Tanács magyar alelnöke felhívott és kérte, hogy küldjem el a magyar emlékművek, turisztikai látványosságok listáját, fordítsam le magyarra a meglévő táblákat, állítsam össze Négyfalu területére az összes román, magyar és angol nyelvű információs tábla szövegét. Jól emlékszem arra a 2009-es októberi napra is, amikor a megyei úthatóság képviselőjével találkoztam, véglegesítettük a szövegeket és kiválasztottuk a megfelelő grafikai elemeket is. A listát leadtam és azt ígérték, hamarosan nyomdába kerülnek a táblák...

*

Reméljük, hogy a 2011-es esztendő elhozza a magyar állampolgárság mellett az oly rég óhajtott négynyelvű táblákat is – hogy még jobban érezhessük magunkat, itthon –, ha jövőre nem is, 2012-re biztosan, mert ismét kampány lesz, s jönnek a választások...

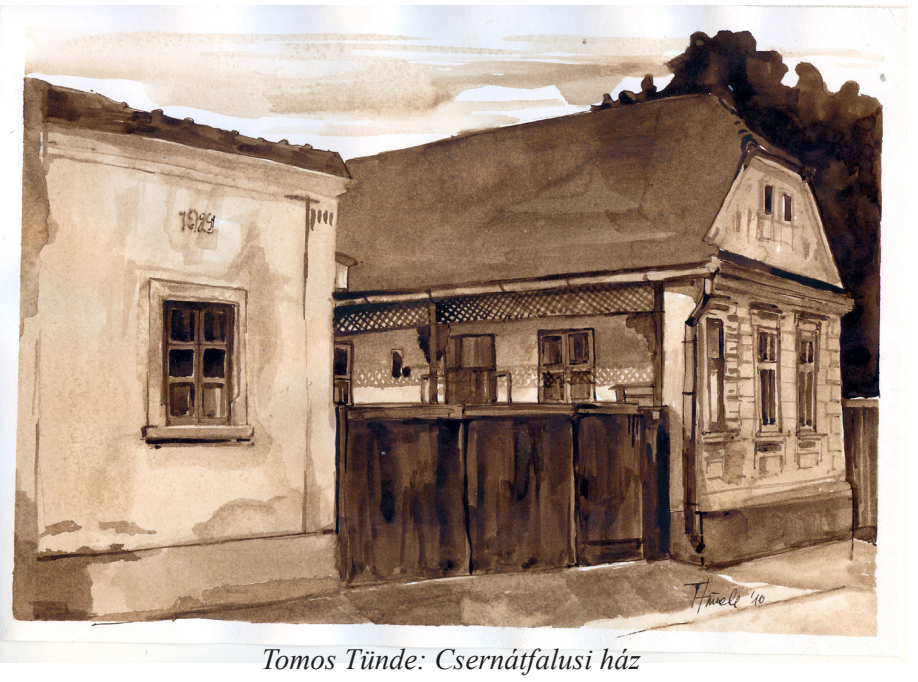

Tomos Tünde: Csernátfalusi ház

● **Hochbauer Gyula**

Iskolatörténet-szeletek

Első hallásra furcsa lehet, hogy egy Nyiénhez fogható nagyságrendű településnek csak 1801-től van – adatolhatóan – református felekezeti iskolája. Igaz, első iskolatörténésze, Berecz Gyula megjegyzi, hogy már 1600-ban volt református temploma, s így már előbb kellet lennie iskolának is. Hogy a feltételezés megalapozott, igazolja Binder Pál erre vonatkozó tényfeltárása. Eszerint: 1759-ben az iskolamester a falu minden gazdájától kapott volt „egy kalongya buzát, zabot vagy haricskát", az egyházi földekből használhatott: a Veres fűzben levő másfél holdat, az Ó-Nyién kapujánál lévő másfél holdat. Tudjuk, hogy ez a Keresztvár a Béldiek jobbágyfalva volt a bodolai uradalomban, s azt is, hogy református egyházközsége 1793-tól Bodolának volt filiája, ami miatt iskoláik között is lehettek összefüggések.

Szeretek egy-egy iskolaba bekukkintani. Bármelyik település bármelyik iskolájába az iskolapadba ugyanolyan szívesen beülnék mint a tanitói asztal mellé bármelyik korban, pláne, ahol valami különleges vagy tanulságos mutatkozik. Mint például a keresztvári református felekezeti iskolába, ahol 1839-től 1848 augusztusáig Maksai Zsigmond tanított saját szobájában két hosszú kocsmaasztal mellett átlag 30 fiút. A mostoha körülmények dacára növekedett annak az iskolának az ázsiója. Így akarta volt a kor meg a közösség, és a hajdani iskolafenntartó érvényesülni segítette ezt az akaratot, mert az iskolafenntartó és a közösség célja ugyanaz volt. Természetszerű volt a népszolgálat.

Az 1848/49-es szabadságharc hatásaként a jobbágyfelszabadítás fordulatot jelentett a gyerekek beiskolázásában is. Míg Bíró András tanító alatt (1810–1839) csak 20–30 fiú járt iskolába, az 1848 őszétől tanító Lőrincz József már egyedül nem győzte a 140-160 gyerek tanítását, s az 1872-ben községivé alakuló iskola segédtanítót is alkalmazott, majd rövidesen ezt az ideiglenes állást egy rendes tanítói állássá szervezték, melyet Mátyás Lajos okleveles tanító töltött be. Igaz, hogy a két utóbbi évszám közrezárta időszakban alapvetően megváltozott a korabeli magyar társadalom is, mégpedig úgy, hogy az iskolát alkalmassá tette arra, hogy hozzájáruljon a fellendülés századfordulós folytatásához. Ha egymás mellé teszünk egy korabeli budapesti, egy brassói s egy vidéki (legyen ez akár a keresztvári) iskolát, meggyőződhetünk, hogy a polgári fejlődés a teljes iskolahálózatra érvényes volt.

(Folytatása a 2. oldalon.)

* Kiadja a Hétfalusi Magyar Művelődési Társaság – © HMMT, 2011. * ISSN 1582-9006 *

● **Hochbauer Gyula**

Iskolatörténet-szeletek

(Folytatás az 1. oldalról.)

A megelőző kor diszkriminációként is felfogható különbségei fokozatosan halványodtak.

Az 1000 lélekszám fölötti református gyülekezet az 1850-es években 350–4000 frt. fizetést biztosított tanítójának, míg a velük kortárs görög-keletiek (ortodoxok) csak 80–90-et tudtak a saját iskolamesterüknek. Az iskolafenntartók és az iskola-felügyelet a különbségek megszűntetésére törekedtek.

1888-ban Puskás Lajos lelkész kezdeményezésére kéttermes iskola épült, de – Berecz Gyula szerint 1893-ban – a tankötelesek nem férnek el már ezekben sem, és a harmadik tanítói állás megszervezése is szükségessé válik. Az 1892-ben nyugalomba vonuló Lőrincz Lajos helyett ideiglenesen Huber Viktor tanított, az iskolaszéki elnök pedig Bálint Károly körjegyző lett.

A keresztvári ortodox felekezeti iskolát 1805-ben alapították. Első tanítóik Dogaru Ioan (1801–1850), Dagaru Nicolae (1850–1826), Popovici Ioan (1876–1887), Nigolici Ioan (1887/1888) Cojocar Daniel (1888/1889), Dogaru Gheorghe (1890-). Iskolaszéki elnökük Cojocar Daniel ortodox lelkész.

A román iskolát többször próbálták a községihez csatolni, de sikertelenül, ugyanis a keresztvári románok nemzeti és vallási sajátosságaikra hivatkozva valahányszor elutasították az egyesülést. Többszöri felszólításra 1880-ban sikerült megfelelő iskolát építeniük. Ez továbbra is lehetővé tette hosszú időre, hogy egymás mellett önálló intézményként működhessen a román és a magyar iskola Keresztváron is.

Hol vannak a négynyelvű táblák?

● **Diáksarok**

Mesevetélkedő

„Nagyon izgultam, mert ez volt az első országos verseny, amelyen részt vettem. Sok szép népmesét hallottam, és megtetszettek a népballadák is. A kézműves foglalkozáson érdekes tárgyakat készítettünk, a játszóházban jól szórakoztunk, sok kislánnyal barátkoztam meg, akikkel este játszottunk, hancúroztunk. Felejthetetlen élmény marad számomra ez a mesevetélkedő.”

(Kajcsa Renáta Gabriella élménybeszámolója a Kriza János Országos Ballada- és Mesemondó Versenyről)

● **Szerkesztőség**

Hétfalusi hírek

A Zajzoni Rab István Középiskola kézműves köre farsangi álarckészítésre várja az érdeklődő gyerekeket. Jöhetnek román iskolába járó magyar gyerekek is az iskola csernátfalusi épületébe január 20-án délután négytől hatig. A körvezető Buna Enikő és Sipos Gaudi Enikő.

*

Ezúton is szeretnék köszönetet mondani azoknak a szülőknek, akik aláírásukkal támogatták a Megyei Tanfelügyelőségen 2011. január 11-én 124 és 125 számokkal iktatott beadványokat, amelyekkel egy magyar tannyelvű állami bölcsőde és egy 8 órás magyar tannyelvű napközi óvoda létrehozását kértük Négyfaluban. A bölcsődét 26 szülő, a napközit 27 szülő kérvényezte. Reméljük, hogy a közösség akarata mihamarabb érvényre jut, a Tanfelügyelőség létrehozza e két igen fontos oktatási intézményünket.

(A kezdeményezők nevében: Kovács Lehel István)

*

2011. január 28-án a Hétfalusi Magyar Művelődési Társaság és a Zajzoni Rab István Középiskola Szülőbizottsága útjára bocsátja a **Zajzoni Estek** nevű rendezvénysorozatot.

A rendszerességgel megtartandó rendezvények célja a közösségépítés, érdekes előadások, kötetlen beszélgetések és szórakozás a szülők részére.

Az első **Zajzoni Esten** Kovács Lehel István, a brassói Demokrácia Központ irodavezetője **az egyszerűsített honosítási eljárásról, a magyar állampolgárság megszerzési módjáról** tart előadást. Ezt kötetlen beszélgetés követi, egy-egy pohár forralt bor mellett.

Kedves szülők és pedagógusok, találkozzunk **január 28-án, pénteken, 18 órakor** a Zajzoni Rab István Középiskola türkösi épületében!

● **Hochbauer Gyula**

Egy Koós visszaemlékezés margójára

Alapszöveg:

Koós Ferenc: *Tanfelügyelői visszaemlékezések*

Óvodavizsgán voltam egy szép augusztusi napon Bácsfaluban, a délelőtti órákban. Mintegy ötven fiú és leánygyermek volt jelen a csángók egyszerű, de ízletes öltözetében. A teremből kikerültünk a tágas gyümölcskertbe, amelyen szabad tér is volt a játékok számára. Vígan folyt a sok, szép játék, midőn a kertajtó megnyílt és azon egy csinosan öltözött úri nő, utána egy férfi és három gyermek léptek be a kertbe.

Látva, hogy idegenek: eléjük mentem s üdvözöltem őket románul. A férfi szólalt meg legelőbb, mondván: „Uraságod beszél románul is: Na ennek örvendünk, mert így beszélhetünk egymással. Én, – mondá tovább –, Boldimanu vagyok Bukarestből, nőm és gyermekeim. Itt nyaralunk Bácsfaluban, a dr. Ottrobán házában, tetszik ösmerni a doktor urat?”

„Egyike legjobb barátimnak Brassóban” – feleltem, Ottrobántól már tudtam, hogy Boldimanu Románia képviselője volt Berlinben s onnan hozta szép nejét. A párt, melyhez ő is tartozott, megbukván, lemondott a követségről hazajött s most mint magánember éli világát.

Székeket hozattam s leültünk, hogy ők is gyönyörködjenek a kis csángók játékaiban, táncaiban.

Mosolyogtak s látszott, hogy jól találják magukat. Egyszer így szólott hozzám a férfi:

– „Szép, valóban szép, de nem tehetnék meg ezt itt a románok is?”

– „Csak tőlük függ, a magyar kormány is örvendene azon.”

– „Hát megvan-e az engedve a románoknak itt önöknél?”

– „Meg van uram, csak tőlük függ. Itt pl. a Hétfaluban éppen hét óvodát állíthatnának s nem kívánnánk egyebet tőlük, mint azt, hogy magyar szóra is tanítanák egy keveset a kisdedeket.”

– „Így hát nem igaz az, hogy a magyarok a román anyák kebeléről erőszakkal letépik a gyermeket és magyar óvodákba adják?”

– „Ebből uram, egy betű sem igaz. Íme, ebben a községben is szinte annyi a románság, mint a magyarság, de azért itt ezen magyar gyermekek között egyetlen egy román sincs.”

– „Lásd lelkem” – szólalt meg a nő – „mindig mondottam én azt neked, hogy az nem lehet igaz; tudtam én jól, hogy a magyar sokkal lovagiasabb, hogysem ilyent bírna cselekedni.”

–„Ah, blestemații! – Oh a gyalázatosak!” – kiáltott fel a férj – „a kik ilyeneket képesek írni!”

*

Az óvoda-vizsga vége fele járt. Elbúcsúztunk, megköszönvén nekik, hogy szívesek voltak a kisdedek vizsgájára elfáradni. Én Türkösbe mentem, folytatni az óvoda vizsgáját.

Pár nap múlva egy csinos röpiratot kaptam, melybe Boldimanu saját kezűleg írta be, hogy tisztelete jeléül küldi emlékül nekem, melyet ő maga írt a romániai pórlázadásról, s melyben beigazolta, hogy abban a pórlázadásban néhány orosznak a keze játszik.

Ez volt a művelt Boldimanu családdal első és utolsó találkozásom.

*

Margózások:

1. Bácsfaluban már 1883 óta működött óvoda.

2. Mi lehetett az az „ízletes” öltözet? A parittya?

3. Vajon hol volt ezelőtt 120 évvel a bácsfalusi óvoda?

4. Hány óvodának van ma az akkorihoz hasonló, említésre méltóan szép kertje?

5. Mit játszhattak az óvodások?

6. Koós Ferenc magyar királyi tanfelügyelő beszélt románul is. A mostani román tanfelügyelők közül hány beszél magyarul?

7. Ottrobán Nándor volt 1848-as szabadságharcos honvéd Brassóban letelepedett le. Orvosként működött. Tevékenyen vett részt a város közéletében. A brassói honvédegylet egyik szervezője volt. Hol vásárolhatott magának házat Bácsfaluban?

8. A Beldimanu–Koós Ferenc párbeszéd tartalmi része a nyitott, szorongásmentes román–magyar párbeszédre példa. A korabeli magyar oktatáspolitikára is jellemző.

9. A beszédtársak egymáshoz való viszonyulása meggyőz arról is, hogy a beszélők egymás iránti bizalmát nem kizárólag a többszöri találkozás hozhatja létre.

10. Koós Ferencnek ez a szövege is akár iskolapéldája lehetne a pontosan szerkesztett rövid kroki-szerű, egyszerű szövegnek.

11. Az idézett párbeszéd idejében is valótlan állításokkal hergelték egymás ellen a különböző nemzetiségűeket.

Lapszámunkat a Communitas Alapítvány támogatta.

HÉTFALU HONLAPJA
www.hetfalu.ro

● Patrubány Miklós, Kiss Dénes, Bencze Mihály

Dr. Mario Alinei

Mario Alinei olasz nyelvtudós Torinóban született 1926-ban, és tudományos munkásságának java részét Hollandiában, az Utrechti Egyetem tanáraként fejtette ki 1959–1987 között. Európa talán legjelesebb és mindenképpen legismertebb nyelvtörténésze. A – valamennyi európai nyelvjárásra kiterjedően – teljes európai szókincs feltérképezésére vállalkozó nagy, nemzetközi terv, az *Atlas Linguarum Europae* alapítója és harminc éven keresztül főszerkesztője. Az UNESCO égisze alatt zajló nagy nyelvészeti vállalkozásban valamennyi európai állam tudományos akadémiája részt vett nyelvészek delegálásával és a költségek fedezésével. Az elméleti és az alkalmazott szemantikát taglaló tudományos szemle, a *Quaderni di semantica* alapítója és kiadója. A kőkorszaki folytonosság elméletének kidolgozója, amely gyökeres szemléletváltozást hoz az indo-európai nyelvek kialakulásának és történetének ügyében. Sok száz tudományos közlés szerzője, és talán az első nyelvész, aki a nyelvi elemzésekben, már a hatvanas években számítógépes eljárásokat alkalmazott.

Minket, magyarokat leginkább érintő felfedezését a 2003-ban olasz nyelven kiadott 500 oldalas könyvében – *Etrusco: una forma arcaica di ungherese* – fejti ki, mely szerint a római birodalmat megalapító, ősi etruszk civilizáció nyelve nem más volt, mint a magyar. Könyve, *Ősi kapocs* cím alatt két évvel később magyar fordításban is megjelent, a budapesti Allprint kiadó gondozásában. Ebben a nagyszabású művében megmutatja a nyelvünkhöz való tudósi ragaszkodását. Szavak százaival és más összefüggések bemutatásával igazolja, hogy az etruszk-magyar nyelvrokonság lehetséges, sőt, bizonyosra vehető. Nemcsak a nyelvünk, hanem a történelmünk bizonyos hasonlósága is erre utal. Például a *gyula*, *zilah* és a *kende*, *kündü-* nevezetű vezérek kölcsönös jelenléte, illetve pontosabban a kettős vezetés megléte mindkét népnél, több mint véletlen. Tőle tudhatjuk meg, hogy minden bizonnyal a keletről jött etruszkok voltak Európa ősi műveltségének megalapozói, jóval a görögök vagy latinok előtt. Műveltségük kiemelkedő, de nemcsak az építés, korongozás, lótenyésztés, házépítés, többféle technikai képesség területén, hanem művészeti alkotásaik is feltűnően magas rendűek. Például a szobrászatuk a világ ősi szobrászatának, a görögöt és rómait is megelőzi időben és a fennmaradt remeklések is annak magas rendű voltát bizonyítja. Magyarán, Európa műveltségének megalapozói az etruszkok voltak. De például az első római cézárok is közülük kerültek ki. A Kárpát-medencében pedig, már az időszámítás előtt, több mint kétezer évvel jelentős fémmegművelő műhelyeket és kohókat alakítottak ki. Az etruszkok egy része a Vereckei hágón jutott be a Kárpát medencébe, másik részük pedig hajón érkezett a Földközi tengeren az itáliai félszigetre. De annak nem annyira keleti, hanem a nyugati felében telepedtek le. Már az időszámítás előtti évszázadokban három fedélzetes hajókat építettek és szállítottak azokkal bort több európai országba, még a mostani Franciaország térségébe is. Állítólag Dante is eredetileg etruszk nyelven írta az Isteni színjátékot. Az etruszk nyelvet több tucat neves, híres tudós kutatta. Sok nyelvvel próbálták összehasonlítani addig is, amíg Alinei jó érzékkel és széles körű kutatással és gondolkodással találta meg annak ősi rokonát a magyar nyelvet. Ám ő Magyarországon, illetve Kolozsváron is előadásokat tartott erről a számunkra is rendkívülien fontos témáról és ezáltal nagy szolgálatot tesz nemcsak a magyar tudománynak, hanem az egész magyar nemzetnek is.

Lássuk, hol helyezkedik el Mario Alinei kutatása, a többi magyarságkutató skáláján. Vegyünk sorra néhány érdekesebb sumér-magyar szóegyezést, összefüggést. Badiny Joós Ferenc és Zakar András kimutatták, hogy EMES = főpapnő, EME = anya (lásd Turul monda), MÁS-MÁS = ikrek, PÚ = fű, SZÁ = batyu, szák, zsák, SÁ = bel-tartalom (béltartalom, sár), KI = terület, föld, (ki, kikinda, külterület), GUR = kör (gurul), IGI = szem, IZI = izzó, IZ = isteni lélek, MUL = pislákol, múlik, TIR = tér. Közbevetve megjegyezném, hogy többek szerint a sumér, a szkíta, és a hun nép bizonyítottan kapcsolatban volt egymással, miáltal közel sem tértünk el annyira az eredeti nyomvonaltól, amint az első olvasatra tűnik. Persze, más ősnyelvekkel is léteznek közös szavaink, ilyen az ógörög, etruszk, türk, alán, bolgár, mongol, perzsa, és a kínai. Cserép József professzor publikálásai alapján, 6500 a hellénkor előtti időkből való ógörög szóból 4000 megtalálható a magyarban. Nemkülönben érdekesek a következő ujgur alapszavak; apa, test, száj, ló, nap, szív, szem, fej, rossz, anya, jó, vagy a lánka, szoba, béka, szabla, pataka, pata (mint út) szanszkrit kifejezések. S ha már Indiánál tartunk, lássunk egypár földrajzi elnevezést is, úgymint a Barna, Kókai, Tura, Tisza, Buda, Bihar stb. Szinte az egész világon (kivéve Ausztrália) fellelhetőek olyan elnevezések, melyek a helyi nyelvekben gyökértelenek, ellenben magyarul értelmezhetőek. És még nem szóltunk Móricz Jánosról, aki állítólag magyarul kommunikált bizonyos dél-amerikai indián törzsek tagjaival. Most már meg sem lepődünk azon, hogy néhány független őstörténet kutató, például Baráth Tibor számos egyiptomi írást fejtett már meg a magyar nyelv és rovásbeliség szabályait alkalmazván. A Tordason talált bronzfokos legalább 7 ezer eves. Forrai Sándor rovásszakértő a székely-magyar rovásírást alaki és hangtani szempontból vizsgálva 50%-ban föníciai, 43,4%-ban etruszk, 28,6%-ban török (türk) kapcsolatot mutatott ki. Mindehhez kapcsolódnak Angela Marcatonio, Mario Alinei és Michelangelo Naddeo olasz kutatók munkái, melyekben bebizonyítják az ősi írások, ábécék közös tőről származását, továbbá megállapítják a székely-magyar ábécé elsődleges voltát. Igen, a pásztoraink *ákombákomáról* lassan kiderül, hogy a világ egyik ősi, ha nem a legrégebbi írása. Márpedig, ha az egy hang, egy betű szabályát őrző, a magyar nyelvre szabott írásunk ilyen régmúltban gyökerezik, akkor ennek igaznak kell lennie a nyelvünkre is. Így talán mégsem lehet igaza a *mindent csak kaptunk, innen-onnan átvettünk* hamis állítását hangoztatóknak. Pláne nem lehet igaz egy viszonylag kevés szógyökből kihajtó, szóbokrokból összeálló színpompás, és mégis egységes csokor, az édes anyanyelvünk esetében. Már csak azért sem, mert a szokásos forrásként megjelölt idegen nyelvek többsége nyelvünk keletkezésének idejében egyszerűen nem létezhetett. Hideo Matsumoto oszakai orvosprofesszor 1988-ban bemutatta az egész világot lefedő, úgynevezett gamma marker vizsgálatának eredményeit. Az egyik jellemző fehérjekombináció csak Japánban, Koreában, Belső-Ázsiában, a dél-amerikai indiánoknál, és Európában egyedül a magyaroknál mutatható ki. Ráadásul a népzenei egyezőségek szinte egy az egyben lefedik a marker vizsgálat eredményeit. Ez is igazolja Bartók Béla megállapításait. Az eredmény meglehetősen elgondolkodtató, de jobb, ha nem vonunk le végkövetkeztetéseket. Ugyanis, a magyar lakosság esetében az európai változatok a dominánsak. Az úgynevezett Semino-féle, genetikai vizsgálatok szerint az Eu19 haplotípus (genetikai marker) legmarkánsabban a magyar népességben van jelen, azaz a magyarság bizonyítottan Európa őslakója. Az említett kutatások alapján a magyarok rokonai a lengyelek, horvátok, illetve az ukrán lakosság egy része. Európában találhatóak a 12 ezer évesre becsült bosnyák piramisok – lásd Szakács Gábor írásait –, Tatárlakán a legmodernebb kormeghatározások szerint az úgynevezett folyóközi kultúrákat, mintegy másfélezer évvel megelőző, írásjeleket is tartalmazó agyagkorongokat találtak. Európa közepén pedig 30–40 ezer éve él egy nép, akinek sumer, egyiptomi, dél-amerikai, közép-ázsiai, szkíta, hun, föníciai, etruszk, török, finnugor, stb. kötődései vannak. Tomory Zsuzsa a *Magyarság helye e világban* című írásában azt írja: *„Hazánk Isten kegyelméből az emberiség ősanyja, az emberiség Aranykorának hordozója. Innen vándoroltak ki egyedeink a világ minden tájára, s éppen ezért nyelvünk valamennyi utódnyelvben fellelhető. Nem azért, mert ezeken a helyeken ringott a bölcsőnk. Ezen utódnyelvekben a teremtés menetének szerkezeti egysége nincsen jelen, csak a magyarban.”* Igen, lassacskán kiderül, hogy a *hivatalos magyar* állásfoglalás szerint gyéren lakott *puszta*, a Kárpát-medence valójában az őskortól kezdődően Európa legsűrűbben lakott területe. Itt voltak Európa első bányái, nemesített gabonái, ércfeldolgozó üzemei, stb. Isten nyelvünkbe, nyelvünk szerkezetébe rejtette a teremtés rendjét. Nyelvünk a teremtésben gyökerező, abból fejlődő, virágzó és terebélyesedő ősnyelv. Aki ismeri nyelvünket, otthon van a teremtés rendjében, mely nyílt titok mindaddig, amíg él magyarja a földön. Hagyományainkból épített magának vallást az ótestamentumi nép, s századokkal később ennek kinövése, a Római Egyház anélkül, hogy magyar hitvilágunk lelki lényegét keresték, vagy megértették volna. A világnak meg kell tanulnia hinni abban, hogy az Isten szeretet, a közötte és közöttünk levő szer (szerződés), mely szerez (teremt).

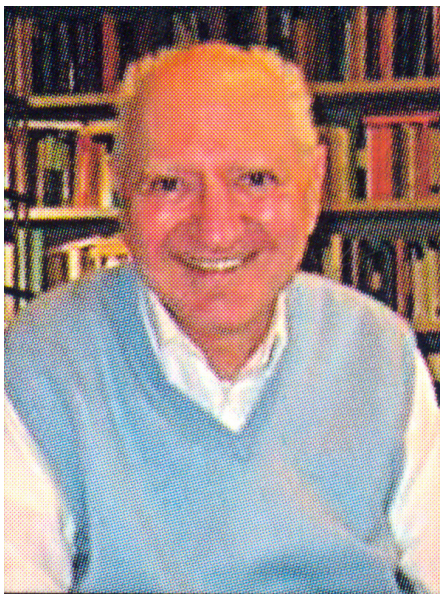

dr. Mario Alinei

Mario Alinei az *Ősi kapocs* könyvében a ténymegállapításokat matematikai pontossággal vezeti le. Az etruszk kultúrából – az ókori Európa egyik legnagyobbjából – mérhetetlen mennyiségű, alaposan tanulmányozott irodalmi anyag maradt fenn. Ennek köszönhetően ma már néhány, az etruszk történelemre, társadalomra, gazdaságra, vallásra, építészetre és művészetre vonatkozó megállapítást végérvényesnek tekinthetünk. Vagyis az etruszk nyelv tanulmányozásához nem valami tabula rasa a kiindulópont, hanem megbízható extralingvisztikai ismeretekből álló hatalmas anyag. A régészet által a hetvenes évek óta kidolgozott nagyszámú megállapítás közül az egyik alapvető fontosságú e könyv témájához. Nevezetesen arról van szó, hogy az etruszkok ősei, az úgynevezett villanovaiak (a rákövetkező etruszk elődjeként ismeretes civilizáció tagjai) a Kárpát-medence területéről származnak. E fontos felfedezés az amerikai Hugh Hencken régésznek köszönhető. Megállapítását a későbbi kutatások is megerősítették.

(Folytatása a 4. oldalon.)

* Kiadja a Hétfalusi Magyar Művelődési Társaság – © HMMT, 2011. * ISSN 1582-9006 *

● **Patrubány Miklós, Kiss Dénes, Bencze Mihály**

Dr. Mario Alinei

(Folytatás a 3. oldalról.)

Földrajzilag tehát az, hogy az etruszk civilizáció a Kárpát-medencéből származik, bizonyítottnak tekinthető. Ezenkívül Hencken feltételezte, hogy az etruszkok két hullámban, tengeri úton érkeztek a Kárpát-medencéből Olaszországba, és két eltérő ponton kötöttek ki. Az egyik az Adria partja, ahol megalapították a Felsina (latinul Bononia, olaszul Bologna) nevű etruszk várost, a másik pedig a Tirrén - tenger partja, ahol aztán megalapították a valódi Etrúria fő központjait. Ezek Toscana és Lazio tartományban voltak találhatók: Tarquinia, Orvieto, Chiusi, Volterra, Vulci, Veii, Vetulonia, Populonia stb. A kárpát-medencei-dunai népek Hencken által

feltételezett tengeri úton történő bevándorlása mellett nem zárható ki a szárazföldi úton való betelepülés sem. Mindazonáltal Hencken kutatásai alapján bizonyítottnak tekinthető, hogy a bronzkor végének *kárpát-medencei-dunai* eredetű csoportjai eljutottak a Földközi tenger vidékének keleti és középső területeire. Itt aztán elterjesztették kultúrájukat, amelyből Olaszország mai területén kialakult az etruszk civilizáció. Természetesen az őskori *kárpát-medencei-dunai* népek még nem a magyarok! Ezen a ponton egyenlettünk utolsó lépéséhez segítségünkre van kettő Kontinuitás Elmélet a paleolitikus korról. Először is a magyar kutatók által is jól ismert *uráli kontinuitás elmélet*-nek nevezett tétel, amelyet napjainkban az uráli nyelvterületet kutató nyelvészek, valamint a régészek – a magyarokat is beleértve – túlnyomó többsége elfogad. Másodsorban pedig az új – a *www.continuitas.com* címen könnyen hozzáférhető – indoeurópai és altáji kontinuitás elmélet. Vegyük szemügyre mindkettőt. Az uráli elmélet alapján az uráli népek már a paleolitikus kor idején jelen voltak Európa keleti részén, az utolsó jégkorszakban (Kr.e. XIII. évezred) és a mezolit korban. Az éghajlat enyhülése után (Kr.e. IX. évezred) északra húzódtak, hogy folytathassák halászó – vadászó életformájukat. Eszerint a magyarok, más ugor népekkel együtt szükségszerűen az Ob folyó környékén telepedtek le, és a Finn-ugor népek legkeletibb csoportját alkották. Mindenesetre az ősmagyarok már egészen a paleolitikus kortól Európa keleti részén éltek. A magyar kivételével minden uráli nyelv jelenlegi elterjedése tökéletesen megfelel az elméletünk által feltételezetteknek. Az egyetlen kivételt – mint ismeretes – pontosan a magyarok jelentik. Ők valószínűleg a még nem végleges letelepedés időszakában különváltak a többi ugor népcsoporttól, hogy elfoglalják a Kárpát-medencét. Itt pedig elérkeztünk az ún. Honfoglalás sokat vitatott kérdéséhez. Körülötte mindig sok vita zajlott, még a legutóbbi, *kettős Honfoglalás*-nak nevezett változatról is. Az indoeurópai és altáji kontinuitás elmélet szerint az indoeurópai népesség Európa nagyobb részének és Ázsia indoeurópai területének, míg az altáji Ázsia középső részének őslakos népe.

A két elmélet kombinációja pedig egyrészt új elképzelés kialakítását teszi lehetővé a Honfoglalásról, másrészt annak a bizonyítását, hogy a magyarok az etruszkok ősei. Nézzük, hogyan lehetséges ez. Mint láttuk, az altáji elmélet szerint a török és mongol népek a paleolitikus és mezolit korban már Ázsia középső részén éltek. Következésképp, a neolitikus kori Közép-Ázsiában nem csak a nagy kultúrák tartoztak az altáji nyelvhez, hanem azok az első lovas - harcos nomád népek is, akik az időszámításunk előtti IV. évezredben Ázsia nyugati sztyeppéin és Európában tűntek fel. Ők a török nyelvcsoporthoz kellett, hogy tartozzanak. Ezért az uráli letelepedésektől délre fekvő Serednyi Stog (=SS) néven ismert kultúrának, amelyben szintén a Kr.e. IV. évezredben megkezdődött a lónak a lovaglásra való használata, szintén a török nyelvcsoporthoz kellett tartoznia. Vagyis magától értetődően török a híres, kurgan néven ismert kultúra is, vagy az orosz Yamnaia, amely a III. évezred folyamán a Serednyi Stogból alakult ki, és egészen Kelet-Európáig elterjedt. Röviden, minden lovas - harcos nomád nép, akik akár az őskorban, akár később az eurázsiai sztyeppéken váltották egymást, túlnyomórészt az altáji népekhez tartoztak. És a magyar puszta, az eurázsiai sztyeppék nyugati vége, az összes keletről származó harcos nomád nép természetes élőhelye. A magyar olvasó számára nem szükséges kihangsúlyozni ama tényt, hogy a török nyelvnek és kultúrának milyen óriási befolyása volt a magyar társadalom és nyelv alakulására. Ezenkívül, a kárpát-medencei - dunai hatás Olaszországban nem a villanovaiakkal kezdődött. A III. évezredtől kezdődően (amikor a Kárpát-medencét elözönlik a kurgan népcsoportok) az olasz őskort a majdnem folyamatos közép-európai befolyás jellemzi (Barfield). Fontos körülmény, hogy a II. évezredben a Val Padana-i (Emilia) és a letelepedett magyarok által a Duna síkságán a bronzkorban mesterségesen kialakított dombok (lásd Tószeg) nagymértékben hasonlítanak (Barfield). És végül, a kárpát-medencei-dunai hatás nyilvánvaló régészeti bizonyítékai az őskori Olaszország északi részén is azt támasztják alá, hogy megtörtént a Val Padana tényleges elözönlése a keletről származó népek által (Barfield, Cardarelli). Valósággal szinte kötelező a következtetés: a kárpát-medencei-dunai népek, akik a III. és II. évezred folyamán akkora hatással voltak Olaszországra.

(Folytatjuk.)

● **Kovács Lehel István**

A padlás titkaiból (3.)

Szintén a padlásról került elő dédnagyanyám, Bencze Török Sára, receptes füzete is, talán abból a korból, amikor sok családnak a „könyvtára" csak 3–4 könyvből állt: a Biblia, egy énekeskönyv, a receptes füzet, esetleg egy arra az évre szóló könyvnaptár.

A receptek mellett a füzetbe, amely egyébként egy 1930 körülről származó „határidőnapló", szépen be volt vezetve a család minden adata, de rég elfelejtett kiadások összesítője is.

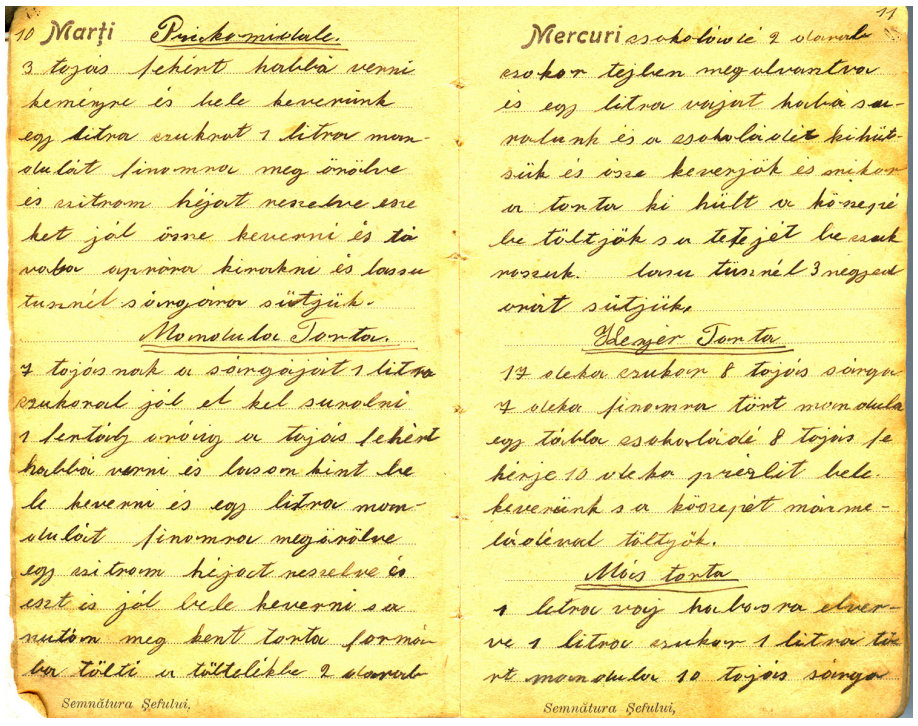
10 Marți Prăcoș-mondule.
3 tojás fehérjét habbá verni kemenyre és bele keverünk egy litra cukrot 1 litrai mondulát finomra meg őrölve és citrom héjat reszelve ezt két jól össze keverni és tá vakor egy nórra kirakni és lassu tűznél sárgára sütjük.
Mondulai Torta.
7 tojásnak a sárgáját 1 litra cukorral jól el kel suvolni 1 fertály óráig a tojás fehérjét habbá verni és lassan bint be le keverni és egy litrai mondulát finomra megőrölve egy citrom héjat reszelve és ezt is jól bele keverni s a vajtól meg kent torta formába tölti a töltelékbe 2 alma
Semnătura Șefului,

11 Mercuri csokoládé 2 alma csokor tejben meg ázvantva is egy litrai vajat habbá sarolunk és a csokoládét kihűtsük és össze keverjük és mikor a torta ki hűlt a kő nejé be töltjük s a tetejét be csak rossuk. lassu tűznél 3 negyed órát sütjük.
Hegyes Torta
17 alma cukor 8 tojás sárgája 7 alma finomra tört mondula egy tálba csokoládé 8 tojás fehérje 10 alma prizlit bele keverünk s a közepét mármeládéval töltjük.
Mózes torta
1 litrai vaj habosra elverve 1 litrai cukor 1 litrai tört mondula 10 tojás sárgája
Semnătura Șefului,

● **Hochbauer Gyula**

A mesebeszéd tartalmas beszéd!

(Egy hosszabbra tervezett előadás rövidre sikerült szövege, amelyben néhol szándékosan bosszantom a tisztelt olvasót)

Ugyanvalóst az a népmese beszéde!

Tessék csak összehasonlítani az üres beszéddel, a pletykabeszéddel, a szóbeszéddel, a kampánybeszéddel, a bolond beszéddel, az álnok beszéddel, a lejárató beszéddel, a gyűlölet-beszéddel (hogy csak néhányat javasoljak az utóbbi évtizedek fontosnak, versenyképesnek, hatékonynak tartott beszédféleségei közül) – mondaná s mutatná a divatos szinkron-jelhasználatot is ismerő nagyranőtt kisdiákom: felkiáltójel.

Noha nem mértem fel nemzetem véleményét ebben a kérdésben, úgy saccolom, hogy magyar nyelvterületen **evrópai juniós** (!) viszonylatban is jelentős az élő (értsd: beszélt-olvasott-hallgatott) szövegtengerben a meseszöveg.

Szerény és fogadkozó megjegyzés: Most fordítom ismét komolyabbra a szavamat.

A bajunk az, hogy sok felnőtt már nem érti a népmesét, s tehetetlenségét palástolandó ezt becsmérlő kézlegyintése (majdnem meduza-lágy-agyredő-lebbentést írtam). Pedig népmeséink beszéde a gyerekek számára érthető, tartalmas beszéd. Egyértelmű tapasztalati tartalom halmozódott fel bennük. Ez egy-egy népmese vagy változatának bölcsőhelyéhez kötődik. Ezt a tapasztalatot megtagadni önkéntes agymosást jelent, az ezzel járó elkorcsosodással együtt. (Elnézésüket kérem a dühösebb hangvétel miatt.)

A népmese egyik erénye az őszinteség: a mesemondó megszólalása pillanatában nyilvánvalóvá teszi, hogy mesét mond. Figyelmezteti a hallgatóját-olvasóját-nézőjét, hogy erre a (beszédtörténetben kialakult) kódrendszerre váltson át. A bevezetőmben felsorolt beszédféleségek közül melyikre jellemző ez még? Kérem, legyen annyi türelmük, és tekintsék végig a második bekezdés felsorolását.

A mesemondó meghatározó jellemzője a kommunikációs nyitottság. Aki ezt képes működtetni, jó mesemondó, aki pedig nem, az legfennebb csak pódium-mesélő, aki díjat nyerhet ugyan mesemondó versenyen, de a mesét nem élteti.

A népmese egyik tartalmi vonatkozása az értékrend-szabályozás. Aki a népmesét becsmérli az a közössége értékérzékenységét vonja kétségbe és akarja lejáratni, hitelét rombolni. Ezzel felmérhetetlen kár keletkezik, mert kétes értékek todulnak a személyiségbe, s ez ahelyett, hogy egyre markánsabban körvonalazódna, elbizonytalanodva olyan manipulálható képlékenységbe kárhozódik, amelyből már aligha szabadulhat.

A népmese egy sokszori tapasztalattal ellenőrzött értékrendszert ajánl. Tipikussá egyszerűsített helyzetei elfogadhatóvá teszik az érdekes szövegbe épített magatartás- és viselkedésmintákat. A mesemondás pedig olyan nyelvi viselkedésre szoktat, amely ellenáll a korunkban céltudatosan gerjesztett értékrothadásnak.

Befejezés helyett arra kérem, aki teheti olvassa most el, s aki már igen, az újra a *Jézus Krisztus keresztlánya* című hétfalusi csángó népmesét Horger Antal gyűjtéséből.

* Szerkesztőség: RO-505600 Négyfalu, George Moroianu utca (Nagyút) 87. szám * Telefon: 0268 / 275 773 *